

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Юридичний факультет

Кафедра цивільного та господарського права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

С.М. Кваша

«26» травня 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні вченої ради юридичного факультету

Протокол № 14 від «25» 05 2021 р.

С. Яра

на засіданні кафедри цивільного та
господарського права

Протокол № 10 від «11» 05 2021 р.

О.Ю. Піддубний

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОБЛЕМИ ПАТЕНТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ»**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Третій (освітньо-науковий) рівень

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ «081 Право»

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА «Право»

ФАКУЛЬТЕТ Юридичний

Розробник: к.ю.н., доц. Канарик Ю.С.

Київ – 2021

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОБЛЕМИ ПАТЕНТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ»

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь		
Галузь знань	08 Право	
Освітньо-науковий рівень	Третій	
Освітній ступінь	Доктор філософії	
Спеціальність	081 Право	
Освітньо-наукова програма	Право	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсова робота	не передбачено	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	30	
Практичні, семінарські заняття	30	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОБЛЕМИ ПАТЕНТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ»

Мета навчальної дисципліни «Проблеми патентного регулювання» — є засвоєння аспірантами певного обсягу знань з правової охорони прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки та застосовувати здобуті знання та навички на практиці.

Мета дисципліни конкретизується в її *завданнях*, а саме:

- ознайомитись з основними теоретичними засадами інтелектуальної власності загалом та патентного права зокрема, чітко уявляти місце дисципліни у правовій системі;
- знати та вільно орієнтуватись в нормативно-правовій базі щодо охорони прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки;
- максимально наближено до практики розглянути процес реєстрації об'єктів інтелектуальної власності та отримання патенту;
- вивчити основні способи захисту патентних прав суб'єктів та можливі шляхи розпорядження ними.

Для кращого засвоєння навчального матеріалу та здобуття певних практичних навичок розроблено комплекс практичних індивідуальних завдань. Нормативно-правову базу дисципліни становлять Конституція України, закони, підзаконні нормативно-правові акти, а також міжнародні угоди, які посідають особливе місце у правовому регулюванні інтелектуальної власності загалом та патентного права зокрема.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірантам потрібно **знати**:
– визначення патентного права та коло об'єктів, що вивчаються, а також характеристику об'єктів і суб'єктів патентних прав;

- історію патентного права та особливості її правової природи;
- принципи та способи правової охорони патентних прав;
- способи комерціалізації об'єктів патентного права;
- форми, способи та систему захисту патентних прав;
- систему міжнародного співробітництва у сфері патентного права

Аспірантам потрібно **вміти**:

- показувати рівнобічні, системні і глибокі знання навчально-програмового матеріалу, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно правильно його подавати;
- пов'язувати теорію з практикою, вільно виконувати задачі, завдання та правильно відстоювати прийняті рішення;
- самостійно узагальнювати і викладати навчальний матеріал, не допускаючи помилок та проявляти творчі здібності у розумінні, поданні і використанні навчально-програмового матеріалу
- опрацьовувати навчальну літературу та нормативно-правові акти у сфері патентування;
- аналізувати наукову та статистичну інформацію, отриману під час навчальних занять і самостійної підготовки, а також робити власні висновки
- проводити наукові дослідження у формах доповідей, рефератів та інших видів робіт передбачених навчальною програмою;
- визначити об'єкти патентного права і суб'єктів патентних прав та прав

на ноу-хау (секрети виробництва);

– підготувати первинні документи для оформлення прав на об'єкти патентного права;

– оцінювати характер порушення прав інтелектуальної власності, якщо таке має місце.

Вимоги до результатів засвоєння дисципліни «Проблеми патентного регулювання» (загальні та спеціальні компетенції)

В аспірантів-юристів після засвоєння дисципліни повинні бути сформовані такі компетенції:

Загальні компетенції:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність працювати в команді.
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові компетенції:

- Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання.
- Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.
- Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
- Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.
- Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

- Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми
- Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
- Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
- Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

- Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
- Володіти базовими навичками риторики.
- Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
- Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.
- Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.
- Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності.
- Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.
- Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.
- Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.
- Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
- Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
- Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
- Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОБЛЕМИ ПАТЕНТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ»

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.

Всього 10 годин

Лекція № 1. Загальні поняття патентного права (2 год.)

Поняття творчої та інтелектуальної діяльності, їх правове значення.

Місце патентного права в системі права інтелектуальної власності.

Співвідношення патентного та авторського права.

Поняття та зміст патентного права. Патентне право в об'єктивному і суб'єктивному значенні. Особливості патентного права, його роль на сучасному етапі розвитку суспільства та технологій. Об'єкти та суб'єкти патентного права

Предмет патентного права. Метод патентного права. Співвідношення диспозитивного та імперативного регулювання відносин в патентному праві. Принципи патентного права.

Патентні права, законні межі їх існування, обмеження у їхніх діях і їх захист.

Лекція № 2. Державна система правової охорони інтелектуальної власності в цілому, та патентних прав зокрема (2 год.)

Поняття державної системи правової охорони інтелектуальної власності в цілому, та патентних прав зокрема. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (далі - Укрпатент). Інші органи управління інтелектуальною власністю в цілому, та патентних прав зокрема

Проблеми державної системи правової охорони та управління інтелектуальною власністю в цілому, і патентних прав зокрема.

Лекція № 3. Об'єкти патентного права (2 год.)

Поняття та загальна характеристика патентних правовідносин. Склад правовідносин. Поняття об'єкта, його сутність та значення.

Винахід як об'єкт патентного права, його ознаки та види. Пристрій: його характеристики, особливості патентування. Речовина як об'єкт патентного права. Штам мікроорганізму. Інші об'єкти винаходу. Спосіб, його характерні ознаки. Винахід на застосування: поняття, особливості, види та роль у розвитку науки і техніки.

Умови патентоздатності: загальна характеристика та значення.

Новизна: поняття, умови її встановлення. Джерела, що ганьблять новизну. Момент часу та територія при встановленні новизни. Пільга за новизною.

Винахідницький рівень: поняття, особливості визначення. Промислова придатність винаходу. Особливості її визначення. Корисна модель: поняття, особливості, необхідність правового захисту. Міжнародний досвід захисту корисних моделей. Відмінність корисної моделі ти винаходу. Умови патентоздатності корисної моделі. Промисловий зразок: поняття, характерні ознаки. Види об'єктів, що можуть бути промисловими зразками. Об'єкти, які не підлягають захисту, як промислові зразки. Особливості відокремлення промислових зразків від об'єктів авторського права. Умови патентоздатності промислових зразків та особливості їх визначення

Лекція № 4. Суб'єкти патентного права (2 год.)

Поняття суб'єкта патентного права. Законодавче визначення статусу суб'єктів патентного права. Автори, їх статус, майнові та особисті немайнові права. Гарантії захисту прав авторів. Співавторство та особливості його встановлення. Правове регулювання відносин співавторів.

Статус патентовласника, його права, особливості переходу прав. правонаступники та їх роль як суб'єктів патентного права. Види правонаступництва. Спадкування. правонаступництво за юридичною особою. Роль та значення інституту представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного). Умови отримання свідоцтва. Права та обов'язки повіреного. Держава в особі органу, що здійснює реєстрацію патентних прав, як окремий суб'єкт патентного права.

Лекція № 5. Патент: поняття, правова природа та види. (2 год.)

Поняття, ознаки патенту, його значення. Правова природа. Види патентів (патенти, деклараційні патенти тощо). Патент на промисловий зразок. Патент на винахід. Патент на корисну модель. Строки чинності патенту. Перетворення деклараційного патенту на патент. Територіальна дія патенту.

Лекція № 6. Порядок одержання патенту (2 год.)

Законодавчі вимоги до оформлення патенту на винахід та корисну модель. Порядок подання заявки. Правове регулювання. Принцип єдності винаходу (корисної моделі).

Елементи заявки на винахід (корисну модель): заява про видачу патенту; опис винаходу (корисної моделі); формула винаходу (корисної моделі); креслення (якщо на них є посилання в описі); реферат.

Елементи заявки на промисловий зразок: заява про видачу патенту; комплект зображень виробу; опис промислового зразка; креслення, схема тощо.

Дата подання заявки. Тимчасова правова охорона винаходу (корисної моделі). Міжнародна заявка. Порядок подання та значення. Пріоритет заявки.

Лекція № 7. Експертизи заявки на винахід, промисловий зразок.

Реєстрація і видача патенту (2 год.)

Поняття експертизи заявки на винахід (корисну модель), промисловий зразок. Види експертиз.

Попередня експертиза заявки. Формальна експертиза заявки. Кваліфікаційна експертиза. Перевірка умов патентоздатності (промислова придатність; новизна; винахідницький рівень). Експертиза заявки на промисловий зразок.

Реєстрація патенту. Публікації про видачу патенту. Видача патенту. Строки дії правоохоронних документів.

Оскарження рішення стосовно заявки.

Порядок одержання патенту на промисловий зразок. Загальні відомості. Перевірка наявності у заявці матеріалів, що суперечать публічному порядку, принципам гуманності і моралі. Перевірка відповідності об'єкта, що заявляється, умовам надання правової охорони. Перевірка дотримання вимог єдності. Перевірка зображень, опису та назви промислового зразка. Підготовка висновків за результатами експертизи.

Сплата зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Змістовий модуль № 2.

Всього 10 годин

Лекція № 8. Правосуб'єктність власника патенту (2 год.)

Права та обов'язки власника патенту. Сутність патентних прав. Майнові та немайнові права. Виключні та невиключні майнові права. Право авторства. Права та обов'язки, що впливають з патенту.

Обмеження правосуб'єктності патентовласника. Примусове відчуження та припинення дії прав на патент.

Підстави припинення прав на патент. Добровільна відмова від патентних прав. "Примусова ліцензія".

Правові наслідки дострокового припинення патентних прав. Охорона прав власника патенту від порушення. Обсяг охорони

Лекція № 9. Припинення дії патенту та визнання його недійсним (2 год.)

Підстави для припинення дії патенту: відмова від патенту; випадки, коли відмова не допускається; несплата зборів за підтримання чинності патенту.

Порядок визнання патенту недійсним. Підстави визнання патенту недійсним: невідповідність запатентованого винаходу (корисної моделі), промислового зразка умовам патентоздатності; наявність у формулі винаходу (корисної моделі), у сукупності суттєвих ознак промислового зразка ознак, яких не було у поданій заявці; порушення вимог щодо патентування винаходу (корисної моделі) за процедурою Договору про патентну кооперацію; видача патенту внаслідок подання заявки з порушенням прав інших осіб.

Правові наслідки визнання патенту недійсним.

Лекція № 10. Правовий захист особливих об'єктів патентного права (2 год.)

Службові об'єкти, “Службовий винахід”: поняття та ознаки. Службовий промисловий зразок, особливості правового захисту.

Права роботодавця при створенні службового об'єкта. Права працівника.

Порядок патентування службових об'єктів. Збереження об'єкта як комерційної таємниці.

Секретні винаходи та корисні моделі: поняття і значення. Порядок отримання патенту на секретні об'єкти. Особливості правового захисту секретних об'єктів патентного права. Особливості використання секретних патентів.

Лекція № 11. Захист патентних прав та прав ноу-хау (2 год.)

Захист прав авторів і патентовласників: поняття, способи та форми захисту. Порядок захисту прав. Патентний тролінг.

Способи правового захисту патентних прав та ноу-хау, їх види. Цивільно-правовий захист патентних прав та прав ноу-хау. Господарсько-правовий захист патентних прав. Адміністративно-правовий захист патентних прав та прав ноу-хау. Кримінально-правовий захист патентних прав та прав ноу-хау.

Тема № 12. Договори щодо розпорядження майновими правами на об'єкти патентного права та ноу-хау (4 год.)

Передача прав на об'єкт патентного права при укладанні цивільно-правових договорів. Загальний порядок укладання договорів.

Ліцензія на використання об'єкта патентного права. Види ліцензій. Виключна, одинична та невиключна ліцензії. Порядок надання ліцензії.

Ліцензійний договір: поняття, сторони, умови, укладання. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт патентного права.

Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.

Договір комерційної концесії: поняття, сторони, умови, укладання. Інші договори, що можуть укладатись у сфері патентного права

Тема № 13. Міжнародне співробітництво у сфері патентного права (4 год.)

Міжнародне співробітництво, форми його здійснення, роль та значення. Основні міжнародні правові акти у сфері патентного права.

Договір про патентне право. Договір про патентну кооперацію. Угоди ТРІПС. Паризька конвенція про охорону промислової власності: основні положення, роль у регулюванні патентного права.

Міжнародні організації у сфері інтелектуальної власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності.

Регіональні міжнародно-правові акти у сфері патентного права. Євразійська патентна конвенція.

Право ЄС у сфері патентного права

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОБЛЕМИ ПАТЕНТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	ти жні	у сь ого	у тому числі					у сь го	у тому числі					
			л	п	ла б	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1.														
Тема № 1. Загальні поняття патентного	1		2	2	-	-	5							

права													
Тема № 2. Державна система правової охорони інтелектуальної власності в цілому, та патентних прав зокрема	2		2	2	-	-	5						
Тема № 3. Об'єкти патентного права	3		2	2	-	-	10						
Тема № 4. Суб'єкти патентного права	4		2	2	-	-	5						
Тема № 5. Патент: поняття, правова природа та види.	5		2	2	-	-	5						
Тема № 6. Порядок одержання патенту			2	2			5						
Тема № 7. Експертизи заявки на винахід, промисловий зразок. Реєстрація і видача патенту	6		2	2	-	-	10						
Разом за змістовим модулем 1	75		14	14	-	-	45						
Змістовий модуль 2.													
Тема № 8. Правосуб'єктність власника патенту	7		2	2	-	-	5						
Тема № 9. Припинення дії патенту та визнання його недійсним.	8		2	2	-	-	5						
Тема № 10. Правовий захист особливих об'єктів патентного права	9		2	2	-	-	10						
Тема № 11. Захист патентних прав та прав ноу-хау	10		2	2	-	-	5						
Тема № 12. Договори щодо розпорядження майновими правами на об'єкти патентного права та ноу-хау			4	4			10						
Тема № 13. Міжнародне співробітництво у сфері патентного права			4	4			10						
Разом за змістовим модулем 2	75		16	16	-	-	45						
Усього годин	150		30	30	-	-	90						

**ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ І ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОБЛЕМИ ПАТЕНТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні поняття патентного права	2
2	Державна система правової охорони інтелектуальної власності в цілому, та патентних прав зокрема	2
3	Об'єкти патентного права	2
4	Суб'єкти патентного права	2
5	Патент: поняття, правова природа та види.	2
6	Порядок одержання патенту.	2
7	Експертизи заявки на винахід, промисловий зразок. Реєстрація і видача патенту	2
8	Правосуб'єктність власника патенту	2
9	Припинення дії патенту та визнання його недійсним.	2
10	Правовий захист особливих об'єктів патентного права	2
11	Захист патентних прав та прав ноу-хау	2
12	Договори щодо розпорядження майновими правами на об'єкти патентного права та ноу-хау	4
13	Міжнародне співробітництво у сфері патентного права	4
	Разом	30

Практичне заняття 1. Загальні поняття патентного права (2 год.)

Питання для опрацювання:

1. Поняття та зміст патентного права. Патентне право в об'єктивному і суб'єктивному значенні.
2. Особливості (ознаки) патентного права
3. Об'єкти та суб'єкти патентного права
4. Принципи патентного права.

Практичні завдання:

Підготувати есе на тему: «Правове регулювання прав на художній дизайн виробу: авторське чи патентне право?»

Самостійна робота (5 год.):

Теми рефератів:

1. Сутність патентного права та його місце в системі права інтелектуальної власності.
2. Співвідношення авторського та патентного права
3. Поняття та значення джерела патентного права.
4. Роль узагальненої судової практики в ефективнішому врегулюванні патентних правовідносин.
5. Міжнародні угоди та їх значення як джерел патентного права.
6. Основні міжнародно-правові акти у сфері патентного права та їх сутність.

Практичне заняття 2. Державна система правової охорони інтелектуальної власності вцілому, та патентних прав зокрема (2 год.)

Питання для опрацювання:

1. Загальна характеристика державної системи правової охорони інтелектуальної власності вцілому, та патентних прав зокрема.
2. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (далі - Укрпатент)
3. Інші органи управління інтелектуальною власністю вцілому, та патентних прав зокрема
4. Проблеми державної системи правової охорони та управління інтелектуальною власністю вцілому, та патентних прав зокрема

Практичні завдання:

Створіть презентацію на тему «Державна система правової охорони патентних прав».

Самостійна робота (5 год.):

Теми рефератів:

1. Недержавні громадські організації, які входять до системи правової охорони патентних прав.
2. Правова характеристика Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності.
3. Державна організація «Національний офіс інтелектуальної власності»
4. Патентні права, законні межі їх існування, обмеження їхніх діях і їх захист.
5. Проблеми державної системи правової охорони та управління інтелектуальною власністю вцілому, і патентних прав зокрема

Практичне заняття 3. Об'єкти патентного права (2 год.)

Питання для опрацювання:

1. Поняття об'єкта патентного права і ноу-хау.
2. Класифікація та особливості об'єктів патентного права.

3. Об'єкти, які не можуть одержати правову охорону.

Практичні завдання:

Зробити порівняння об'єктів патентного права з іншими об'єктами інтелектуального права: комерційна таємниця, ноу-хау, раціоналізаторська пропозиція.

Самостійна робота (10 год.):

Розмежувати винахід, корисну модель та промисловий зразок. Визначити спільні та відмінні ознаки. Навести приклади винаходів, корисних моделей і промислових зразків. Оформити роботу у вигляді таблиці.

Практичне заняття 4. Суб'єкти патентного права (2 год.)

Питання для опрацювання:

1. Загальна характеристика суб'єктів патентного права та їх класифікація.
2. Права, які надаються суб'єктам права на винаходи, корисні моделі та промислові зразки
3. Юридична особа як суб'єкта права на винахід

Практичні завдання:

Підготувати есе на тему: «Роль і значення інституту представника у справах інтелектуальної власності»

Самостійна робота (5 год.):

Теми рефератів:

1. Класифікація суб'єктів патентного права.
2. Функції та повноваження патентний повірений за українським законодавством

Скласти термінологічний словник до теми

Практичне заняття 5. Патент: поняття, правова природа та види. (2 год.)

Питання для опрацювання:

1. Патент як охоронний документ об'єктів інтелектуальної власності
2. Види патентів. Відмінності патентів.

Практичні завдання:

Вирішити ситуативну задачу

Володимир О. створив новий продукт, що полегшує і здешевлює виробництво мінеральних добрив. Винахідник вирішив запатентувати свій винахід і звернувся з необхідними документами до відповідного органу.

Один знайомий порадив Володимирові отримувати так званий деклараційний патент, адже він обійдеться дешевше, а права надасть однакові. Послухавшись поради, Володимир отримав такий деклараційний патент. І справді дізнався, що

права він має такі самі, як і при отриманні патенту на винахід.

Однак через півтора року Володимир звернув увагу на те, що діє його патент лише шість років, тоді як патент на винахід — 20 років.

Чи можна продовжити термін дії деклараційного патенту? Чи можна замінити його на патент на винахід? Якщо так, то що для цього потрібно?

Самостійна робота (5 год.):

Теми рефератів:

1. Поняття, ознаки патенту, його значення. Правова природа.
2. Види патентів (патенти, деклараційні патенти тощо). Патент на промисловий зразок. Патент на винахід. Патент на корисну модель.

Практичне заняття 6. Порядок одержання патенту. (2 год.)

1. Порядок одержання патенту
2. Загальні положення про оформлення прав на об'єкти промислової власності.
3. Порядок одержання патенту на промисловий зразок.

Практичні завдання:

Вирішити ситуативну задачу

Олександр В., житель м. Полтава, розробив новий оригінальний дизайн автомобіля. Не поспішаючи запатентувати свій зразок, він звернувся до вітчизняних автомобілебудівників, однак їх така пропозиція не зацікавила. Проте випадково Олександровою розробкою зацікавилася чеська компанія Косіа. Олександр радо відгукнувся на пропозицію співпрацювати, проте постала необхідність зареєструвати зразок. Олександр вирішив це зробити відразу в Чеській Республіці.

Чи можливо це зробити? Якщо так, то що для цього потрібно?

Самостійна робота (5 год.):

Теми рефератів:

1. Загальні положення про оформлення прав на об'єкти промислової власності.
2. Порядок одержання патенту на промисловий зразок.
3. Порядок одержання патенту на винахід і корисну модель

Тема 7. Експертизи заявки на винахід, промисловий зразок. Реєстрація і видача патенту (2 год.)

Питання для опрацювання (2 год.):

1. Загальні поняття експертизи заявки
2. Порядок проведення експертизи
3. Формальна експертиза (експертиза за формальними ознаками)
4. Кваліфікаційна експертиза
5. Реєстрація і видача патенту

Завдання для самостійної роботи (10 год.):

1. Створіть презентацію на тему «Проведення експертизи заявки на промисловий зразок».
2. Підготуйте доповідь на тему «Реєстрація патенту».
3. Скласти термінологічний словник до теми

Тема 8. Правосуб'єктність власника патенту (2 год.)

Питання для опрацювання (2 год.):

1. Особисті немайнові права на об'єкти патентного права
2. Майнові права на об'єкти патентного права
3. Обов'язки суб'єктів патентного права
4. Здійснення патентних прав.
5. Припинення патентних прав

Завдання для самостійної роботи (5 год.):

Підготуйте доповідь на одну з тем. До доповіді розробіть презентацію.
Теоретичні та практичні проблеми правосуб'єктності власника патенту.

Проаналізуйте ситуації

З часом Андрій А. перестав активно користуватися патентом, купив собі будиночок за містом і переїхав туди на постійний відпочинок. Борис Б. з часом також захотів відійти від активної діяльності і відпочити. Знаючи, що Андрій А. особливо не цікавиться патентом, Борис вирішив самостійно передати право власності на винахід ТОВ «О», про що невдовзі й було укладено договір.

Проте ТОВ «О» значно знизило ціну, мотивуючи це тим, що винахід уже дещо застарілий. Після тривалих переговорів Борис таки погодився на запропоновану ціну, хоча й був дуже незадоволений.

Чи не порушуються за таких умов права патентовласників? Якщо так, то коли саме? Що потрібно робити для їх захисту?

Віктор Н. винайшов новий продукт, який може використовуватися у виробництві пластику. Використання цього продукту робить пластик більш твердим. Віктор запатентував свій винахід і вирішив відкрити власне виробництво. Однак через брак коштів зробити цього не зміг. Через певний час до нього звернулось Публічне акціонерне товариство «Р» з пропозицією укласти ліцензійний договір на використання винаходу. Віктор відмовився, оскільки розраховував самостійно використовувати свій винахід. Через деякий час Публічне акціонерне товариство «Р» почало самостійно використовувати винахід Віктора. Коли винахідник звернувся з претензією до підприємства, представники останнього пояснили, що відповідно до законодавства України, якщо винахід тривалий час не використовується і патентовласник не дає дозволу на його використання, то він втрачає виключне право дозволяти використовувати цей винахід і зацікавлена особа має право безперешкодно використовувати винахід.

Як можна оцінити таку ситуацію? Чи справді втрачається таке право? Якщо так, то в якому випадку?

Тема 9. Припинення дії патенту та визнання його недійсним (2 год)

Питання для опрацювання (2 год.):

1. Загальні положення припинення дії патенту та визнання його недійсним
2. Припинення дії та визнання недійсним патенту на винахід

Завдання для самостійної роботи (5 год.):

Скласти кросворд з теми «Припинення дії патенту та визнання його недійсним»

Проаналізуйте ситуацію.

З яких підстав патент може бути визнано судом недійсним повністю або частково? Хто має право на звернення до суду з вимогою про визнання патенту недійсним? Які правові наслідки визнання патенту недійсним?

Тема 10. Правовий захист особливих об'єктів патентного права (2 год.)

Питання для опрацювання (2 год.):

1. Службові об'єкти промислової власності: поняття та види.
2. Службовий винахід: поняття та ознаки.
3. Службовий промисловий зразок, особливості правового захисту.
4. Права роботодавця при створенні службового об'єкта. Права працівника.
5. Секретні винаходи та корисні моделі: поняття і значення. Порядок отримання патенту на секретні об'єкти

Завдання для самостійної роботи (10 год.):

1. Підготуйте добірку норм чинного законодавства, які визначають правовий захист особливих об'єктів патентного права
2. Складіть таблицю критеріїв розмежування службового винаходу і службового промислового зразку

Тема 11. Захист патентних прав та прав ноу-хау (2 год.)

Питання для опрацювання (2 год.):

1. Поняття захисту патентних прав.
2. Дії, що визнаються порушенням прав інтелектуальної власності (патентних прав)
3. Види порушень патентних прав та прав на ноу-хау
4. Способи правового захисту патентних прав та ноу-хау, їх види

Завдання для самостійної роботи (5 год.):

Написати ессе на тему "Місце ноу-хау серед об'єктів права України"

Теми рефератів:

1. Поняття, способи та форми захисту прав авторів та патентовласників.
2. Відповідальність за порушення прав авторів та патентовласників, її види.
3. Адміністративний порядок захисту прав авторів та патентовласників.
4. Судовий порядок захисту прав авторів та патентовласників.

Тема 12. Договори щодо розпорядження майновими правами на об'єкти патентного права та ноу-хау (4 год.)

Питання для опрацювання (4 год.):

1. Загальний порядок укладання договорів.
2. Ліцензія на використання об'єкта патентного права. Види ліцензій.
3. Ліцензійний договір: поняття, сторони, умови, укладання.
4. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт патентного права.
5. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
6. Договір комерційної концесії: поняття, сторони, умови, укладання

Завдання для самостійної роботи (10 год.):

Скласти кросворд з теми «Договори щодо розпорядження майновими правами на об'єкти патентного права та ноу-хау»

Теми рефератів:

1. Передача прав на об'єкт патентного права при укладанні цивільно-правових договорів.
2. Виключна, одинична та невиключна ліцензії.
3. Порядок надання ліцензії.
4. Загальна характеристика договорів про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт патентного права.
5. Загальна характеристика договорів про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
6. Загальна характеристика договорів комерційної концесії: поняття, сторони, умови, укладання.

Тема 13. Міжнародне співробітництво у сфері патентного права (4 год.)

Питання для опрацювання (4 год.):

1. Основні міжнародні правові акти у сфері патентного права.
2. Договір про патентне право.
3. Договір про патентну кооперацію.
4. Міжнародні організації у сфері інтелектуальної власності.
5. Регіональні міжнародно-правові акти у сфері патентного права.
6. Право ЄС у сфері патентного права

Завдання для самостійної роботи (10 год.):

Проаналізуйте ситуації

Ситуація 1. Андрій З., громадянин України, подав заявку на винахід в українську установу 12 червня 2007 р. 15 вересня 2007 р. він подав заявку на цей самий винахід в Іспанії, яка є учасником Паризької конвенції 1883 р. Проте там йому пояснили, що заявка на схожий винахід надійшла 2 серпня 2007 р. від громадянина Іспанії, а тому саме вона має пріоритет. Як діяти Андрієві в такому випадку? Яка заявка матиме пріоритет і чому?

Ситуація 2. Вірменія як учасниця Паризького союзу вирішила звернутися до його адміністративного органу для вирішення певних питань. Що являє собою Паризький союз? Хто виконує функції його адміністративного органу? Де розміщується адміністративний орган Паризького союзу?

Теми рефератів:

1. Міжнародне співробітництво, форми його здійснення, роль та значення.
2. Паризька конвенція про охорону промислової власності: основні положення, роль у регулюванні патентного права.
3. Всесвітня організація інтелектуальної власності.
4. Євразійська патентна конвенція.
5. Право ЄС у сфері патентного права

**КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ
ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОБЛЕМИ ПАТЕНТНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ»**

1. Сутність патентного права та його місце в системі права інтелектуальної власності.
2. Співвідношення авторського та патентного права.
3. Поняття та предмет патентного права.
4. Система принципів патентного права.
5. Поняття та значення джерела патентного права.
6. Поняття джерела права. Основні національні джерела патентного права: Конституція України, закони, підзаконні нормативно-правові акти.
7. Роль узагальненої судової практики в ефективнішому врегулюванні патентних правовідносин.
8. Міжнародні угоди та їх значення як джерел патентного права.
9. Основні міжнародно-правові акти у сфері патентного права та їх сутність.
10. Джерела патентного права
11. Додаткові джерела патентного права.
12. Поняття об'єкта патентного права.
13. Винахід: поняття, ознаки, види.
14. Умови патентоздатності винаходу.
15. Корисна модель: поняття, ознаки, умови патентоздатності.
16. Значення, особливість та необхідність правового захисту корисної моделі.
17. Промисловий зразок: поняття, об'єкти, умови патентоздатності.
18. Суб'єкт патентного права: поняття, сутність та види.
19. Правовий статус автора.
20. Патентовласник та його права.
21. правонаступники в патентному праві.
22. Інститут патентного повіреного.
23. Роль держави в патентному праві.
24. Заявка на винахід, корисну модель: порядок подання, необхідні документи.
25. Експертиза заявки.
26. Патентування винаходу, корисної моделі в іноземних державах.
27. Заявка на промисловий зразок: порядок подання та розгляду.
28. Патент на винахід: поняття, строк дії, особливості.
29. Патент на корисну модель: поняття, строк дії, особливості.
30. Патент на промисловий зразок: поняття, строк дії, особливості.
31. Деклараційний патент, його заміна на патент на винахід, корисну модель.
32. Недійсність патенту.
33. Міжнародна заявка.
34. Пріоритет.
35. Конвенційний пріоритет відповідно до Паризької конвенції 1883 р.

36. Патентні права: сутність та природа.
37. Права та обов'язки, що впливають з патенту.
38. Обмеження прав власника патенту.
39. Обсяг охорони прав патентовласника від порушення.
40. Службовий винахід та порядок отримання патенту на нього.
41. Повноваження роботодавця при створенні "службового об'єкта".
42. Особливості секретних об'єктів патентного права та порядку їх патентування.
43. Особливості правового захисту секретних об'єктів патентного права.
44. Загальні положення про договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
45. Ліцензія на використання об'єкта інтелектуальної власності.
46. Ліцензійний договір: поняття, особливості, строк дії.
47. Договір про створення на замовлення і використання об'єкта патентного права.
48. Договір про передання виключних майнових прав на об'єкт патентного права.
49. Договір комерційної концесії щодо об'єкта патентного права.
50. Поняття, способи та форми захисту прав авторів та патентовласників.
51. Відповідальність за порушення прав авторів та патентовласників, її види.
52. Адміністративний порядок захисту прав авторів та патентовласників.
53. Судовий порядок захисту прав авторів та патентовласників.
54. Міжнародне співробітництво у сфері патентного права та роль України в такому співробітництві.
55. Універсальні міжнародно-правові договори у сфері патентного права.
56. Регіональні міжнародно-правові договори у сфері патентного права.
57. Паризька конвенція 1883 р.: основні положення, роль у регулюванні патентних правовідносин.
58. Всесвітня організація інтелектуальної власності: цілі, завдання, функції, структура, значення.
59. Договір про патентну кооперацію: основні положення, роль у регулюванні патентних правовідносин.
60. Угода ТРІПС: основні положення, її значення то роль.

ТИПОВЕ ТЕСТОВЕ ЗАВДАННЯ
для визначення рівня засвоєння знань
з навчальної дисципліни
«ПРОБЛЕМИ ПАТЕНТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ»

Білет № 1

1. Класифікуйте наступні об'єкти інтелектуальної власності:

1. Засоби індивідуалізації учасників торгового обороту	А. Винаходи
	Б. Географічні зазначення
	В. Промислові зразки
2. Об'єкти патентного права	Г. Фірмові найменування
	Д. Корисні моделі
	Ж. Торговельні марки

2. Розмежуйте інформацію:

1. Винаходи	А. строк дії охоронного документу становить 10 років;
	Б. строк дії охоронного документу становить 20 років;
	В. умови патентоздатності: новизна, промислова придатність, винахідницький рівень;
	Г. умови патентоздатності: новизна, промислова придатність;
2. Корисні моделі	Д. можна захистити групу об'єктів пов'язаних єдиним винахідницьким задумом;
	Е. можна захистити лише один об'єкт;
	Є. проходять попередню та формальну експертизи;
	Ж. проходять попередню, формальну та кваліфікаційну експертизи.

3.Строк дії патенту на промисловий зразок:

- А. може бути продовжено за клопотанням заявника не більше як на 5 років;
- Б. може бути продовжено за клопотанням заявника у разі сплати відповідного збору;
- В. може бути продовжено за клопотанням заявника у разі сплати відповідного збору щоразу на 5 років;
- Г. не може бути продовжено.

1. «Пільга по новизні» для винаходів складає _____ місяців.

5. Розмежуйте інформацію:

1. Формальна експертиза заявки на знак для товарів і послуг	А. проводиться пошук тотожних або схожих позначень;
---	---

	Б. встановлюється дата подання заявки;
2. Кваліфікаційна експертиза заявки на знак для товарів і послуг	В. документ про сплату збору за подання заявки перевіряється на відповідність встановленим вимогам;
	Г. позначення перевіряється щодо наявності абсолютних підстав для відмови у наданні правової охорони;
	Д. визначається однорідність товарів і/або послуг, для яких заявлено знак, в порівнянні з товарами і/або послугами, для яких зареєстровані або заявлені тотожні або схожі знаки, виявлені під час пошуку.

6. До об'єктів винаходів відносяться:

- А. трансгенна рослина;
- Б. сорт рослин;
- В. порода тварин;
- Г. культура клітини тварини;
- Д. штам мікроорганізму;
- Е. біологічні у своїй основі процеси відтворення рослин та тварин, що не належать до небіологічних та мікробіологічних процесів;
- Є. нове застосування відомого продукту чи процесу.

7. Об'єктом промислового зразка може бути:

- А. пристрій;
- Б. зовнішній вигляд пристрою;
- В. мала архітектурна форма;
- Г. об'єкт архітектури;
- Д. друкована продукція як така.

8. Патентом на винахід засвідчується:

- А. пріоритет;
- Б. пріоритет і право власності на винахід;
- В. авторство і право власності на винахід;
- Г. право власності на винахід;
- Д. пріоритет і авторство на винахід;
- Е. пріоритет, авторство і право власності на винахід.

9. Об'єм правової охорони промислового зразка визначається:

- А. його зображенням;
- Б. його описом;
- В. сукупністю його суттєвих ознак;

Г. загальним виглядом промислового зразка.

10. Обсяг правової охорони винаходу (корисної моделі) визначається

_____.

11. До об'єктів права промислової власності відносяться

1.	Винаходи
2.	Промислові зразки
3.	Корисні моделі
4.	Знаки для товарів і послуг
5.	Об'єкти комерційної таємниці

12. Як називається конвенція, що захищає права інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності

1.	Мадридська
2.	Римська
3.	Паризька
4.	Бернська

13. Назвіть умови правового захисту, що надаються кожному з зазначених об'єктів права промислової власності

1. Винахід	1. Новизна
2. Промисловий зразок	2. Новизна, винахідницький рівень, промислова придатність
3. Корисна модель	3. Вирізнявальність
4. Знак для товарів і послуг	4. Новизна, промислова придатність

14. Назвіть об'єкти права інтелектуальної власності, що підпадають під охорону згідно Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»

1.	Сорти рослин і породи тварин
2.	Результати художнього конструювання
3.	Продукт
4.	Процес (спосіб)
5.	Нове застосування відомого продукту чи процесу
6.	Культура клітин рослини і тварини

15. Який строк чинності пріоритету попередньої заявки на винахід (корисну модель)

1.	5 місяців
2.	6 місяців
3.	4 місяців
4.	12 місяців

16. Які складові елементи заявки на видачу патенту на винахід (корисну модель)

1.	Заява
2.	Опис винаходу
3.	Формула винаходу
4.	Зображення винаходу
5.	Реферат
6.	Композиційне відтворення
7.	Макет винаходу

17. Який вид експертизи проводиться при розгляді заявки на отримання патенту на промисловий зразок

1.	Попередня
2.	Формальна
3.	Кваліфікаційна
4.	Спеціальна

18. Про яку ознаку промислового зразка йдеться, що повинна бути задоволена при поданні заявки на одержання патенту: зазначте пропущений термін

Набір (комплект), що подається як промисловий зразок для реєстрації, повинен відповідати вимозі..... та мати загальне призначення, незалежно від того, що предмети набору (комплекту) виконують різні функції

19. Які види експертизи проводяться при розгляді заявки на отримання патенту на винахід (корисну модель)

1.	Науково-дослідна
2.	Попередня

3.	Формальна
4.	Кваліфікаційна
5.	Правовстановлююча

20. Умовами патентоздатності корисної моделі є:

- А. новизна;
- Б. відмінність, винахідницький рівень;
- В. винахідницький рівень;
- Г. новизна, винахідницький рівень;
- Д. промислова придатність

21. Умовами патентоздатності винаходу є:

- А. новизна;
- Б. відмінність, винахідницький рівень;
- В. винахідницький рівень;
- Г. новизна, винахідницький рівень;
- Д. промислова придатність.

22. Заявкою на винахід (корисну модель) визнається:

- А. документ, що посвідчує право власності на винахід (корисну модель);
- Б. висновок формальної експертизи;
- В. документ про проведений патентний пошук;
- Г. сукупність документів, необхідних для видачі патенту.

23. До об'єктів винаходів відносяться:

- А. трансгенна рослина;
- Б. сорт рослин;
- В. порода тварин;
- Г. культура клітини тварини;
- Д. штам мікроорганізму;
- Е. біологічні у своїй основі процеси відтворення рослин та тварин, що не належать до небіологічних та мікробіологічних процесів;
- Є. нове застосування відомого продукту чи процесу.

24. Обсяг правової охорони винаходу (корисної моделі) визначається

_____.

**25. «Пільга по новизні» для винаходів складає _____ місяців.
(вказати цифрами)**

26. Пріоритет заявки щодо винаходів становить:

- А. 2 місяці;
- Б. 4 місяці;
- В. 6 місяців;
- Г. 12 місяців;

Д. 18 місяців.

27. Розмежуйте інформацію:

1. При встановленні винахідницького рівня:	А. визначається чи є винахід частиною рівня техніки;
2. При встановленні промислової придатності:	Б. визначається відомість з рівня техніки впливу сукупності ознак заявленого винаходу на досягнення зазначеного заявником технічного результату;
3. При встановленні новизни:	В. перевіряють наявність у матеріалах заявки посилання на призначення заявленого об'єкта винаходу.

28. Патентом на винахід засвідчується:

- А. пріоритет;
- Б. пріоритет і право власності на винахід;
- В. авторство і право власності на винахід;
- Г. право власності на винахід;
- Д. пріоритет і авторство на винахід;
- Е. пріоритет, авторство і право власності на винахід.

29. Строк дії патенту на винахід становить _____ років від дати подання заявки (вказати цифрами)

30. Строк дії деклараційного патенту на корисну модель становить _____ років від дати подання заявки. (вказати цифрами)

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладення навчальної дисципліни «Проблеми патентного регулювання» застосовуються такі методи навчання як:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні, наочні, практичні методи;

- індуктивні методи і дедуктивний метод;
- репродуктивні, творчі, проблемно-пошукові методи;
- навчальна робота під керівництвом, самостійна робота.

2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

– методи стимулювання інтересу до навчання (створення ситуації інтересу при викладанні того чи іншого матеріалу, пізнавальні ігри, навчальні дискусії, аналіз життєвих ситуацій);

– методи стимулювання обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, вимоги до вивчення навчальної дисципліни, заохочення, покарання).

3. Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

7. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

1. Поточний контроль знань на лекційних і практичних заняттях (у формі усного опитування, письмових тестів, вирішення практичних завдань) є засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу.

2. Модульний контроль знань (у формі письмової модульної контрольної роботи) є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей.

3. Підсумковий контроль знань (у формі заліку) є показником дійсного змісту знань за обсягом, якістю і глибиною та вміннями застосовувати їх у практичній діяльності.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Всі види занять навчальної дисципліни «Проблеми патентного регулювання» повинні проводитися в навчальних аудиторіях з використанням відповідних дидактичних і технічних засобів навчання.

Навчально-методичні матеріали та тестові завдання в електронному форматі наявні на кафедрі цивільного та господарського права.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

І. ПІДРУЧНИКИ, НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ, МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Абдуліна І. Прецедентне рішення Верховного Суду США щодо захисту прав інтелектуальної власності // Інтелектуальна власність. – 2013. - № 3.
2. Бачун О. Досудова підготовка справ щодо захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності // Юридичний журнал. – 2002. - № 1. – режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=380>
3. Бондаренко О.О. Щодо проблем правової охорони промислових зразків в Україні // Часопис Київського університету права. – 2013. - № 2. – С.241-244. Режим доступу: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2013_2/241.pdf
4. Бочарова Н. Права інтелектуальної власності ЄС. Гармонізація з національним законодавством // Віче. – 2006. – липень. - № 13. - . режим доступу: <http://www.viche.info/journal/278/>
5. Беліков О. Забезпечення позову в цивільному судочинстві // Юридичний журнал. – 2007. - № 3. – режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2610>
6. Буга Г. Забезпечення позову в цивільному процесуальному праві України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юридичних наук : спец. 12.00.03 «цивільне право, цивільний процес, сімейне право, міжнародне приватне право» / Г.Буга. – Харків. – 2012. – 20с.
7. Васьковська Т. Актуальні проблеми судової експертизи промислових зразків // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2008. - № 2. – С.15-20.
8. Висоцька Л. Про підсумки роботи Апеляційної палати ДСІВУ та перспективи її подальшої діяльності // Інтелектуальна власність. – 2014. - № 4.
9. Висоцька Л. Про підсумки роботи Апеляційної палати ДСІВУ та перспективи її подальшої діяльності // Інтелектуальна власність. - 2014. - № 2.
10. Гарєєв Є.Ш. Правова охорона винаходів: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Є.Ш. Гарєєв ; Одес. нац. юрид. акад. — О., 2007. — 20 с.
11. Горнісевич А. Щодо повноважень Апеляційної палати Державної служби інтелектуальної власності України // Інтелектуальна власність. – 2014. - № 5.
12. Грек Б. Застосування у господарському процесі запобіжних заходів // Юридичний журнал. – 2003. - № 9. – режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=809>
13. Гуля С.Л., Охромєєв Ю.Г. Проблемні питання під час проведення судової експертизи зі встановлення новизни корисної моделі // режим доступу: http://intelekt.org.ua/sites/default/files/ohromeev_gulya-stattya_se_pri_vstanovlenni_novizni_korisnoyi_modeli.pdf
14. Давид Л.Л. Проблеми вдосконалення судового захисту суб'єктивних цивільних прав на промисловий зразок // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. - № 3-1. – С.120-122. Режим доступу: http://www.pap.in.ua/3-1_2013/3/Davyd%20L.L..pdf

15. Дроб'язко В. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу / В. Дроб'язко // Питання інтелектуальної власності: Збірник наукових праць. – Вип. 4. – К., 2006. – С. 66-113.
16. Еннан Р.Є. Правова охорона інтелектуальної власності в ЄС: передумови формування, сучасний стан, тенденції розвитку // Часопис цивілістики. – Одеса. – 2012. - Випуск 13. – С. 113-119.
17. Захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку: аналітичний звіт, підготовлений Комітетом з інтелектуальної власності Європейської Бізнес Асоціації. – 2008. – режим доступу: http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial_Protection_IPR_Ukr_04_2008.pdf
18. Іванюта Н.В. Захист та гарантії прав відповідача в процесі реалізації забезпечення позову в господарському судочинстві // Часопис Київського університету права. – 2010. - № 3. – С.188-191. Режим доступу: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2010_3/188.pdf
19. Інтелектуальне право України / за заг. ред. проф. О.С.Яворської. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2016 р. – 608 с.
20. Канарик Ю.С. Гринь С.О. Судова експертиза у сфері інтелектуальної власності: сучасний стан // Ю.С. Канарик, С.О. Гринь / Порівняльно-аналітичне право. – 2018. – № 2. – С. 83-85. Режим доступу: http://pap.in.ua/2_2018/22.pdf
21. Канарик Ю.С. Банк М. Ю. Юрисдикція суду з питань інтелектуальної власності // Ю.С. Канарик, М.Ю. Банк // Молодий вчений. – № 6 (58). – 2018. – С.185-187 Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/6/42.pdf>
22. Канарик Ю.С. Мазій В.С. Правовий статус патентних повірених за законодавством України // Ю.С. Канарик, В.С. Мазій / Молодий вчений. – № №11 (63) листопад 2018.
23. Канарик Ю.С. Синюк Н.В. Патентування об'єктів промислової власності за міжнародними договорами // Ю.С. Канарик, Н.В. Синюк / Науковий журнал «ЛОГОС. Мистецтво наукової думки. Випуск № 1 (грудень 2018).
24. Капіца Ю. Напрямки адаптації законодавства України у сфері охорони інтелектуальної власності до законодавства Європейського Союзу // Право України. – 2005. – №1. – С. 66–70
25. Капіца Ю. Гармонизация прав интеллектуальной собственности в Европейском Союзе и вопросы адаптации законодательства Украины к стандартам ЕС // Проблемы гармонизации законодательства Украины и стран Европы/ Под ред. Е.Б. Кубко, В.В. Цветкова. – К.: Юринком Інтер, 2003. – С. 513–536.
26. Капіца Ю.М. Забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності в Європейському Союзі / Ю.М. Капіца // Інтелектуальний капітал. – 2005. – № 4. – С. 3-11.
27. Картузов М. Ю. Запобіжні заходи в господарському процесі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юридичних наук : спец. 12.00.04 «господарське право, господарсько-процесуальне право» / М.Ю.Картузов. – Одеса. – 2010. – 20с.

28. Кириченко І. Вирішення судових спорів з питань інтелектуальної власності. Експертне дослідження // Юридичний журнал. – 2003. - № 3. – режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=116>
29. Кириченко І.А. Судова експертиза об'єктів права інтелектуальної власності. – Навчальний посібник. – К.: Інститут інтелектуальної власності і права. – 2005. – 172с.
30. Кириченко Т.С. Захист патентного права на основі формули винаходу: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Т.С. Кириченко ; Нац. ун-т внутр. справ. — Х., 2005. — 17 с.
31. Коваль А. Деякі особливості судових справ про визнання недійними патентів на промислові зразки // Юридичний журнал. – 2006. - № 9. – режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2402>
32. Косенко С. Судовий порядок захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності // Юридичний журнал. – 2006. - № 4. – режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2220>
33. Коссак В.М., Якубівський І.Є. Право інтелектуальної власності. Підручник. – К.: Істина, 2007. – С.208.
34. Овчаренко А. Система міжнародних договорів у сфері інтелектуальної власності Юридичний журнал. – 2010. - № 6. – режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3534>
35. Остапчук В. Останні зміни в режимі захисту прав інтелектуальної власності // Юридичний журнал. – 2004. - № 10. – режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=1412>
36. Правове забезпечення сфери інтелектуальної власності в Україні в контексті європейської інтеграції: концептуальні засади: монографія / За ред. О.П. Орлюк. – К.: Лазурит-Поліграф, 2010. – 464с.
37. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За ред. Ю.М. Капіци. – К.: Слово, 2006. – 1104с.
38. Правове забезпечення сфери інтелектуальної власності в Україні в контексті Європейської інтеграції: Прохоров-Лукін Г., Кириченко І. Судова експертиза як невід'ємна складова ефективного захисту прав інтелектуальної власності // Юридичний журнал. – 2005. - № 2. – режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=1585>
39. Стефанчук М., Давид Л. Цивільно-правова охорона та захист прав на комерційне (фірмове) найменування // Право і суспільство. – 2014. - № 1-2. – С.51-54.
40. Таликін Є.А. Запобіжні заходи в господарському судочинстві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юридичних наук : спец. 12.00.04 «господарське право, господарсько-процесуальне право» / Є. А. Таликін. – Київ, 2010. – 20 с.
41. Тарасенко Л.Л. Вирішення спорів щодо порушення патентних прав // Л.Л.Тарасенко. / Часопис Київського університету права. – 2016. - № 2. – режим доступу: <http://kul.kiev.ua/gurnal-chasopis-kup-/chasopis-kijivskogo-universitetu-prava.html>
42. Тарасенко Л.Л. Раціоналізаторська пропозиція як об'єкт права інтелектуальної власності з локальною новизною / Л.Л. Тарасенко. // Матеріали Міжнародного семінару «ПОЛІТИКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В

УНІВЕРСИТЕТАХ ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ УСТАНОВАХ» 29 лютого – 01 березня 2016 року. – Львів. Режим доступу: <http://yurholding.com/news/96-problemi-vikoristannya-raconalзаторських-пропозицій-де-факто-є-де-юре-непотрбна.html>

43. Тарасенко Л.Л. Майнові права інтелектуальної власності як внесок у статутний капітал ТзОВ / Л.Л.Тарасенко // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні. Матеріали XXI звітн. наук.-практ. конф. (Львів, 4-5 лют. 2016 р.): у 2 ч. Ч. 1. – Львів : Юрид. ф-т Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка, 2016. – С.200-202. Режим доступу: <http://law.lnu.edu.ua/research/conferences/konferentsiya-problemy-derzhavotvorennya-i-zahystu-prav-lyudyny-v-ukrajini>

44. Тарасенко Л.Л. Захист патентних прав в умовах ринкової економіки / Л.Л.Тарасенко // Матеріали Третьої міжнародної науково-теоретичної конференції «Методологія приватного права», що присвячена 20-річчю НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України. – Київ. - 2 червня 2016 р.

45. Тарасенко Л.Л. Права інтелектуальної власності на винахід (корисну модель) / Л.Л. Тарасенко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право. – 2016. - № 39. Режим доступу: <http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/index.php/archiv?id=113>

46. Тарасенко Л.Л. Винахід (корисна модель) як об'єкт права інтелектуальної власності / Л.Л.Тарасенко // Актуальні проблеми приватного права : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 94-річчю з дня народж. проф. В. П. Маслова (Харків, 19 лют. 2016 р.). – Х. : Право, 2016. – С. 168-171.

47. Тарасов Д. Про реформу права інтелектуальної власності в Євросоюзі // Інтелектуальна власність. – 2013. - № 3.

48. Штефан О. Дещо до питання про заходи збереження доказів по справах, що виникають із спірних правовідносин у сфері інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності . – 2009. - № 4. – С.3-10. Режим доступу: ftp://ftp.s12.freehost.com.ua/2009_4/1.pdf

49. Шуляк Н. Окремі питання розвитку інституту захисту прав інтелектуальної власності // Юридичний журнал. – 2009. - № 7. – режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3249>

50. Якубівський І. Проблеми набуття майнових авторських прав. // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні. Матеріали XXI звітної науково-практичної конференції. Частина 1. – Львів. - 2015 р. - С.235-237. Режим доступу: http://law.lnu.edu.ua/uploads/media/konferencija_2015_chastina_1_01.pdf

51. Якубівський І. Зміст майнових прав інтелектуальної власності // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні. Матеріали XX звітної науково-практичної конференції. – Львів. - 2014 р. - С. 238-240. Режим доступу: <http://law.lnu.edu.ua/uploads/media/Conference-2014.pdf>

52. Якубівський І. Проблеми захисту майнових прав інтелектуальної власності // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні. Матеріали XIX звітної науково-практичної конференції. – Львів. – 2013 р. – С.188-191. Режим доступу: <http://law.lnu.edu.ua/uploads/media/Conference-2013.pdf>

53. Ярошевська Т.В. Право на службовий винахід: автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Т.В. Ярошевська ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 2009. — 19 с.

II. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України.
3. Господарський кодекс України.
4. Цивільний процесуальний кодекс України.
5. Господарський процесуальний кодекс України.
6. Кодекс адміністративного судочинства України.
7. Кодекс адміністративного судочинства України.
8. Закон України «Про авторське право і суміжні права».
9. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг».
10. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі».
11. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки».
12. Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів».
13. Закон України "Про охорону прав на сорти рослин",
14. Закон України «Про міжнародне приватне право».
15. Закон України “Про кінематографію”.
16. Закон України “Про архітектурну діяльність”.
17. Закон України “Про видавничу справу”.
18. Закон України “Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності”.
19. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 р.
20. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (Паризький акт від 24 липня 1971 р., змінений 2 жовтня 1979 р.)
21. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року (переглянута у Брюсселі 14 грудня 1900 р., у Вашингтоні 2 червня 1911 р., у Гаазі 6 листопада 1925 р., у Лондоні 2 червня 1934 р., у Лісабоні 31 жовтня 1958 р., у Стокгольмі 14 липня 1967 р., змінена 2 жовтня 1979 р.)
22. Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 22 січня 2001 р. №22.

23. Правила складання і подання заявки на промисловий зразок, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 18 лютого 2002 р. №110.
24. Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 15 березня 2002 р. №197.
25. Правила розгляду заявки на промисловий зразок, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 18 березня 2002 р. №198.
26. Правила складання, подання та розгляду заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг, затверджені наказом Державного патентного відомства України від 28 липня 1995 р. № 116 в редакції наказу від 20 серпня 1997 р. № 72.
27. Порядок державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 р. № 1756.
28. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Регламенту Апеляційної палати Державного департаменту інтелектуальної власності» від 15.09.2003 N 622 – режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0877-03>
29. Рекомендації парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування», затверджені Постановою Верховної Ради України від 27 червня 2007 року N 1243-V. – режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1243-v>

III. ЗАКОНОДАВСТВО ЄС

1. Директива ЄС 89/552/ЄЕС від 3 жовтня 1989 р. про координацію певних положень, визнаних законами, правилами, та адміністративних заходів у державах-членах, що стосуються телевізійного мовлення // режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
2. Директива ЄС 91/250/ЄЕС від 14 травня 1991 р. про правову охорону комп'ютерних програм // режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
3. Директива ЄС 92/100/ЄЕС від 19 листопада 1992 р. про право на прокат, право на позичку і деякі суміжні права у сфері інтелектуальної власності // режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
4. Директива ЄС 93/83/ЄЕС від 27 вересня 1993 р. про координацію деяких положень авторського права і суміжних прав за застосування їх до супутникового мовлення та кабельної ретрансляції // режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20

5. Директива ЄС 93/98/ЄЕС від 29 жовтня 1993 р. про гармонізацію терміну охорони авторського права і деяких суміжних прав // режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
6. Директива ЄС 96/9/ЄС від 11 березня 1996 р. про правову охорону баз даних // режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
7. Директива ЄС 2001/84/ЄС від 27 вересня 2001 р. про право слідування на користь автора оригінального твору // режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
8. Директива ЄС 2001/29/ЄС від 22 травня 2001 р. про гармонізацію певних аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві // режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
9. Директива ЄС 2004/48/ЄС від 2004 року про забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності // режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20

IV. СУДОВА ПРАКТИКА

1. Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 01.03.2013 № 3 «Про деякі питання юрисдикції загальних судів та визначення підсудності цивільних справ». – режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0003740-13>
2. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 4 червня 2010р. «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав». – режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/3adf2d0e52f68d76c2256c080037bac9/925cb195f3f0bf70c225774200286bfd?OpenDocument>
3. Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України «Про окремі питання юрисдикції адміністративних судів» від 20 травня 2013 року № 8. – режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0008760-13>
4. Постанова Пленуму Вищого господарського суду від 17.10.2012 р. № 12 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності». Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12>
5. Постанова Вищого арбітражного суду України N 04-1/5-7/82 від 05.06.2000р. «Про питання захисту авторських прав в Інтернеті». – режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v7_82800-00
6. Постанова пленуму Вищого господарського суду України від 23.03.2012 № 4 "Про деякі питання практики призначення судової експертизи". Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0004600-12>
7. Постанова пленуму Вищого господарського суду України від 23.03.2012 № 5 "Про деякі питання практики призначення судових експертиз у справах зі спорів, пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності". Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005600-12>

8. Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про деякі питання застосування норм ЦПК» № 10-72/0/4-13 від 16.01.2013.
9. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12.06.2009р. № 5 «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства, що регулюють провадження у справі до судового розгляду».
10. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12.06.2009р. № 2 «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства при розгляді справ у суді першої інстанції».
11. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.2006р. № 9 «Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову».
12. Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 22.01.2007 N 01-8/25 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав». – режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v8_25600-07
13. Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 14.12.2007р. N 01-8/974 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності». – режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_974600-07
14. Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 06.05.2005р. N 01-8/784 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав». – режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0784600-05>
15. Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 31.05.2010р. N 01-08/322 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України)». – режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_322600-10
16. Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 15.07.2010р. N 01-08/415 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти промислової власності (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України)». – режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_415600-10
17. Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 17.04.2006р. N 01-8/846 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав». – режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_846600-06
18. Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 27.06.2008р. N 01-8/383/1 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності». – режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v83_1600-08

19. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2006 № 01-8/844 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на промисловий зразок та прав на раціоналізаторську пропозицію». – режим доступу: <http://vgsu.arbitr.gov.ua/news/401/>

20. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2006 № 01-8/845 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист права власності на комерційне найменування». – режим доступу: <http://vgsu.arbitr.gov.ua/news/400/>

21. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2006 № 01-8/846 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав». – режим доступу: <http://vgsu.arbitr.gov.ua/news/399/>

22. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2006 № 01-8/847 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на знаки для товарів і послуг (торговельну марку)». – режим доступу: <http://vgsu.arbitr.gov.ua/news/398/>

23. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 13.07.2005 № 01-8/1234 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти промислової власності». – режим доступу: <http://vgsu.arbitr.gov.ua/news/391/>

24. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 06.05.2005 № 01-8/784 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав». – режим доступу: <http://vgsu.arbitr.gov.ua/news/393/>

25. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 04.04.2012 № 01-06/417/2012 «Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України)». – режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_417600-12

26. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 19.11.2013 № 01-06/1658/2013 «Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України)». – режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v1658600-13>

27. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 21.08.2008 N 01-8/498 «Про атестованих судових експертів з питань, пов'язаних з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, та науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України». – режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_498600-08

28. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 20.02.2007 N 01-8/91 «Про нормативно-правові акти, що регулюють питання, пов'язані з

охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності». – режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v8_91600-07

29. Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 14.02.2007 N 01-8/78 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок та прав на раціоналізаторську пропозицію». – режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v8_78600-07

V. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Електронний навчальний курс «Патентне право». URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2798>

2. Офіційний веб-портал Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uipv.org/>

3. Офіційний веб-портал Українського центру інноватики та патентно-інформаційних послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iii.ua/uk>

4. Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>

5. Цифрова патентна бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.uipv.org/>

6. Офіційний веб-сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wipo.int/portal/ru/>